

Za celo leto K 30—
za pol leta 15—
za četrt leta 7-50
za 1 mesec 2-50

Posamezna številka 80 vin.

Uredništvo in upravništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), prtiličje, levo.

Rokopisi se ne vrnejo.

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Štev. 19

Ptuj, 9. maja 1920

II. letnik

V pojasnilo.

Ptujska mestni sosvet je na tozadevno prošnjo dovolil, da smejo igrati Nemci v gledališču igro „Revček Andrejček“ pod pogojem 1. da pripade ves dobiček mestnim ubogim, 2. kar je razumljivo samo po sebi, da se izvrši vsa prireditev brez najmanjših incidentov. Glasovali so zato vsi slovenski sosvetniki, a pri tem povdarili napram nemškemu sosvetniku, da bi Nemci preje nam v Avstriji ne samo ne bili dovolili, temveč bi prosilce še kaznovali radi nesramnega nadlegovanja.

Nemški diletanti so baje kljub temu po neki izmed zadnjih gledaliških vaj nekako rogovilili po ulici. G. dr. Senčar je kot mestni gerent uvedel radi tega takoj preiskavo. Ko je dr. Tone zvedel za to rogoviljenje, je takoj interveniral pri imenovanem g. gerentu, da se prepove vprizoritev nemškega „Revčka Andrejčka“, ako se zlorablja naša velikodušnost in dobrosrčnost. G. gerent je obljubil to storiti, ako se izkaže krivda na strani nemških igralcev. Preiskava je še v teku. Dopisniku „Nove pravde“ sporočamo, da je dr. Tone imel pretrpeti kot gimnazijec, visokošolec, koncipijent in odvetnik ne samo politična, temveč tudi sodnijska pregajanja radi dejanj, izhajajočih iz narodnostnega radikalizma. Tudi danes ni manje radikalen. Drugo vprašanje pa je, ako je danes možato, pogumno, ali vsaj potrebno, da se postopa v konkretnih slučajih s tistim radikalizmom kot preje v Avstriji, ko smo se bojevali za svoj obstoj. Mi se strinjamo v tem oziru z oficijelnim

Nov šolski zakon.

Okr. šol. nadzornik Pavel Flerč.

(Nadaljevanje.)

Celotni šolski ustroj pa je bil tak, da krajni šolski ogleda pri šolskem nadzorstvu ni imel nobene moči in da predlog krajnih šolskih svetov ob razpisu služb ni moral biti mero-dajen. Bile so torej to neke pravice na papirju, ki v resnici niso imele nikake odločilne vrednosti; bile so ustvarjene le zato, da se je tembolj lahko zahtevalo: „Plačaj ti, ki imaš tudi pravice!“

To nenaravno razmerje je bilo največ krivo nasprotstva med šolo in med ljudstvom. Ljudstvo je vedelo, da ima le dolžnost plačevati za šolo, videlo je v tej dragi šoli učitelja in proti temu je obrnilo svojo jezo. Podrl se je šolski plot, potrle so se šipe na šolskih oknih, zob časa je ogloidal in okrušil šolsko poslopje: vestni učitelj je silil na popravilo in reklo se je: „Občina, plačaj!“ Občina je slišala le tistega, ki je na to opozarjal, in ker je bilo časih treba šteti za taka popravila težke denarce, so ljudje zabavljali na učitelja. V šoli je bilo treba preskrbeti knjig, zvezkov in drugih potrebščin in zopet se je jeza občine, ki je morala to plačevati, razlila nad učitelja, češ, ako bi njega ne imeli, ne bi bilo treba tega in tega. Nasprotstvo med plačevalci in med šolo je bilo

stališčem JDS, izvajanja dr. Tavčarja in dr. Ravnikarja v „Slovenskem Narodu“, da je Jugoslavija, ki šteje 13½ milijona prebivalcev, toliko močna država, da se sme brezdvomno lojalnim državljanom dovoliti nedolžno zabavo v prid ubogim v drugem jeziku. V tem trenutku, ko se pokaže senca nelojalnosti v kateremkoli oziru, se seveda mora nategniti vajeti v interesu naroda in države. Res je, da priporočamo nemškemu sodržavljanom, da se pridružijo katerikoli izmed lojalnih obstoječih jugoslovenskih strank. Iz tega stališča bi bilo silno priporočljivo, če bi narodno socijalna zveza absorbirala ne samo vse železničarje, ampak tudi vse komuniste sploh, ker bi se s tem odvrnile od države take nevarne krize, kot je bila poslednja. Mi smo tudi izrecno na stališču, da Nemci kot taki ne smejo tvoriti nikake politične samostojne jednote, temveč se morejo in smejo le pridružiti v zgorajšnjem smislu v katerikoli izmed obstoječih jugoslovenskih strank. Iz tega stališča, ki prezira malenkostna sovraštva ter ima pred sabo višje politične cilje, izhaja, da drugorodnih sodržavljanov ni za vsako ceno preganjati.

Vprašanje, če bo dr. Tone županoval, v to stvarno razmotrivanje sploh ne spada.

Sicer bi pa zato bilo pred vsem neobhodno potrebno, da bi hotel on sam sploh kandidirati.

Iz seje mestnega sosveta

Iz seje mestnega sosveta, katera se je vršila dne 26. aprila t. l. na mestnem magistratu v Ptuj.

vedno večje, trpela pa je šola, ki bi morala roditi blagoslov, a je rodila sovraštvo. To nenaravno razmerje, ki je na škodo šoli in njenemu delu, mora novi šolski zakon odstraniti. V njem mora biti točno določeno, da mora za vse narodno šolstvo v vsakem oziru skrbeti država, da mora iz davkov, iz katerih vzdržuje vse svoje naprave, vojaštvo, urade i. dr., vzdrževati v vsakem oziru tudi šolstvo. Državna skrb mora biti zidanje in popraviljanje šolskih poslopij, pripravljanje šolskih potrebščin v zadostni izmeri za vse otroke, plačevanje učiteljstva in vse drugo. Kdor si lasti pravico, mora prevzeti tudi vse dolžnosti — to mora biti naša zahteva za šolski zakon.

III.

Ko smo tako določili, kdo naj skrbi za šolo, lahko razmotrivamo, kakšna naj bo šola, da bo ustrezala narodnim in državnim zahtevam in našim potrebam. To vprašanje bo reševalo narodno predstavništvo, kadar bo razpravljalo o šolskem zakonu in ga ustvarjalo. Naša naloga pa je že danes, da povemo temu predstavništvu, kakšno šolo si želimo in kakšna načela naj se upoštevajo pri sestavi novega zakona. O današnji šoli se toži, da preveč iz vsega uči, a mladega človeka premalo pripravi za praktično življenje. Tisti, ki živimo in delamo v šoli po sedanjih predpisih, vemo najbolje, da je ta očitek napram šoli res utemeljen. Naša ljudska šola je namreč urejena tako, da daje

Mestni sosvet je podaljšal uradniški menzi najemniški rok do 1. oktobra t. l. in je sklenil, da je vsako nadaljnje podaljšanje izključeno vsled velike stanovanjske bede.

Sosvetnik Alojzij Brenčič je vsled bolezni izstopil iz mestnega sosveta.

Vladni komisar je poročal, da se je mestni magistrat obrnil na deželno vladu, odnosno na dravsko divizijsko oblast glede oddaje barak za uporabo stanovanj in da je ostalo posredovanje brez uspeha, ker je dravska divizijska oblast odgovorila, da se je treba v tej zadevi obrniti na vojno ministrstvo.

Mestni sosvet je sklenil, da naj se vsacega kadilca, ki bi pušil v gledaliških prostorih bodisi na hodniku ali garderobi, prijavi policijski oblasti, katera bode vsak tak prestopnik najstrožje kaznovala.

Na dnevnem redu so bile tudi prošnje Franca Sužnika glede izvrševanja trgovine z deželnimi pridelki, Franca Brezovnika glede izvrševanja trgovine z mešanim blagom in deželnimi pridelki in Josipa Mordeja za izvrševanje trgovske agenture. Glede krajevne potrebe se je izrazil samo za Franca Brezovnika in ostali dve prošnji je odklonil.

V smislu prošnje stanovanjske komisije se je kreirala komisija za varstvo najemnikov v smislu § 12 naredbe ministrstva za pravosodje in socialno skrbstvo z dne 20. januarja 1918, šte. 21 drž. zak. V to komisijo so se volili sledeči gg. Predsednik okrajni sodnik in sodni predstojnik Dr. Anton Stuhec in člana davčni upravitelj Zorman in sosvetnik Steudte. Namestniki: namestnik predsednika Dr. Mile Jenko, sodnik v Ptuj in namestnik članov Jakob Arnuš, davčni upravitelj in učitelj Kajnih.

učencem od vsega nekaj, a od vsega premalo; to pa najbolj zato, ker 1. namesto za življenje, nekako pripravlja vse otroke za višje šole in daje tako le širok temelj za nadaljno izobrazbo, 2. pa se konča njeno delo ravno v tistem hipu, ko bi bil otrok najsposobnejši za sprejemanje razširjene, praktične izobrazbe. Današnji šoli tedaj očitamo: 1. da ima premalo lastnega namena, 2. da se njeno delo prezgodaj zaključí. Dolžnost šole napram narodu, kateremu je namenjena, pa bodi: da potom vzgoje, pouka in dela razvija otrokove duševne in telesne sile ter ga usposobi, da se na podlagi te pridobljene izobrazbe kot koristen narodov ud lahko udeležuje gospodarskega in prosvetnega narodnega delovanja. To se pravi: Šola mora 1. dati otroku dovolj znanja, da razumeva življenje in njegove potrebe, 2. ga mora navaditi, da zna to znanje uporabljati, 3. ga mora vzgojiti tako, da bo svoje znanje uporabljal narodu v korist. Kakšno naj bo to znanje, ne bo pripovedoval zakon; to bodo določili pozneje oni, ki naj jim šola služi, v prvi vrsti pa gospodarske in prosvetne zveze v narodu samem. Kako se naj ta obseg znanja podaja, je stvar notranje šolske ureditve, ki ji zakon in naredbe določajo smernice, kažipote; in prav tako spada v notranjo ureditev tretje vprašanje, vprašanje vzgoje. V smernicah, v kažipotih pa mora biti povedano in določeno, da se šolsko znanje podaja z vzgojo, s poukom in z delom.

(Konec sledi.)